

НҮРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ

*Өзекжарғы
ойлар*

**НҰРСҰЛТАН
НАЗАРБАЕВ**

*Әзек-жарды
ойлар*

Алматы “Мектеп” 2003

Н 0803010200-003
404(05)-2003 қос.шеш.-03

© Назарбаев Н Ә , 2003

Көркем безендірілуі

“Мектеп” баспасы” ЖАҚ, 2003

Барлық құқықтары қорғалған

Басылымның мүлктік құқықтары

“Мектеп” баспасы” ЖАҚ-ына тиесілі

ЖАСАМПАЗ ЖҮРЕКТІҢ ЖАН СЫРЫ

Кез келген азамат қоғамнан тыс өмір сүре алмайды. Демек, кім де болса, қаласын-қаламасын, тірлік толқынында, атқарар ісінде, шығармашылық еңбектерінде, сөйлеген сөзінде, тіпті, мазалаған ойында замана ағысына араласады. Сөйтіп, өз дәуірі туралы пікір түзіп, пайым жасайтыны даусыз. Жұртшылық оның бірін біледі, енді бірін біле бермеуі де заңды құбылыс.

Ал ел басқарған қайраткердің халыққа арнаған қай сөзінің де жөні бөлек. Өйткені ол сөзден саңлақ саясаткердің жүрегіні жарып шыққан оқшау ойы, тегеурінді тұжырымы, кең ауқымды көзқарасы “мен мұңдалап” тұрады. Оның үстіне, Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың “желдің өтінде, елдің бетінде” жүргенін айқын аңғартатын, “қазақтың ұлттық қасиеттерінің қайта қалыптасуына қамқорлық жасау — менің Президенттік те, перзенттік те парызым” дегенді ант еткендей нық сеніммен айтатын адам екенін ескерсек, ол ойларды саралайтын сынның да салмағы арта түспек.

Сондай-ақ егемен елінің ертеңі үшін түн ұйқысын төрт бөлп жүрген мемлекет басшысының бүкіл дүниедегі өзгерістерге мән беруіне, тікелей араласпаған күннің өзінде алдын ала шаралар белгілеуіне тура келетін тұстар аз болмайды. Олардың бәрі белгілі жағдайларға байланысты ашық айтыла бермегенімен, кемел тұлғаның көкейінде ой орамдары түрінде тұзып жататын тұстар көп. Міне, сол парасатты пайымдаулар Елбасының жыл сайынғы халыққа Жолдауларында, байыпты баяндамаларында, алқалы жиындар мен келелі кездесулердегі сөйлеген сөздерінде орын алған. Бұл кітапқа сондай өзекжарды ойлар топтастырылып отыр.

Әлбетте, ол ойлар әр жерде, әр түрлі жағдайларға байланысты айтылған. Бірақ олардың қай-қайсысы да халқымыздың өткені, бүгіні және болашағы туралы жүректен шыққан тың толғаныстарды құрайды. Соған байланысты экономикада, әлеуметтік салада, ғылым мен мәдениетте қандай міндеттер атқаруымыз керек, салт-дәстүрімізді қалай сақтап, дамытқан жөн, тәрбиеде неге сүйену қажет, саясатымызды қай негізде құрған дұрыс, татулық пен бірлікті ту етудің қажеттілігі неде, қорықта келгенде, тәуелсіздікті қайтіп тұғырлы етеміз, қайткенде өркениет өлкесінен лайықты орнымызды аламыз деген сұрақтардың жауабы болатын қанатты қағидалар топтамасы түзілген. Тек оқырман қауымның қабылдауына қолайлы болуы үшін ғана жүйеленіп, он екі тарауға бөлінді. Ендеше, елім деп еңіреген ерінің жасампаздыққа толы жан сырын ерін ардақтай алатын елінің де біліп жүруі — нұр үстіне нұр демекпіз.

Бірінші
тарау

*Туған елі -
тірегімі*

Өзекжарды ойлар

Бұл дүниеде біздің бір ғана Отанымыз бар, ол — тәуелсіз Қазақстан.

Отанды сүю — өркениеттіліктің бірінші белгісі.

Салтанаты жарасқан қаласы бар, байтағы ұшан-теңіз даласы бар, аруақ қолдаған бабасы бар ел екендігімізді мақтан етейік!

Туған елім — тірегім

Отаншылдық рухы бізге ауадай қажет.

Мен үшін — елімді дамыған елдердің сапына тұрғызып, санатына қосудан үлкен мақсат жоқ.

Елі мұратқа жетпей тұрып, ері мұратқа жетуші ме еді? Сондықтан елдіктің қамын ең алдымен ойламай болмайды.

Өзекжарды ойлар

Егер біз мемлекет болып тұрғымыз келсе, өзіміздің мемлекеттігімізді ұзақ уақытқа меңзеп құрғымыз келсе, онда халықтың руханиятының бастауларын түсінгеніміз жөн.

Тамағыңды тауып жерлік кәсіп, одан да тәуір қызмет жолығар. Бірақ ол қара орманың — өскен еліңнің ортасында жүріп ішкен бір жұтым қара суға қайдан татысын?!

Туған елім — тірегім

Еліңнің ұлы болсаң, еліңе жаның ашыса,
азаматтық намысың болса, қазақтың
ұлттық жалғыз мемлекетінің нығайып-
көркеюі жолында жан теріңді сығып
жүріп еңбек ет. Жердің де, елдің де иесі
өзің екеніңді ұмытпа!

Жырақтағы жұртың жаутаңдап қарап
отырса, кісінің жаны қайтіп жай табады?!

Өзекжарды ойлар

Қазақтың өзіндік ұлттық қасиеттерінің қайта қалыптасуына қамқорлық жасау — менің Президенттік те, перзенттік те парызым.

...Отандастарымнан бөлек уайымым да жоқ, олардан бөлек қайғым да жоқ. Нені де болса, елмен бірге көремін, елмен бірге төземін, елмен бірге жеңемін.

Мейлі, сен патша не қойшы бол, бәрібір...
Атамекеніңнен табаның тайса — жетімсің...

Туған елім — тірегім

Біз бүгінгі бейбіт тірлігіміз үшін, Қазақстан деп аталатын Республиканың жер бетінде барлығы үшін тарихтың әр тұсында осы елді, осы жерді қорғаған қайсар жандардың аруағының алдында қашанда қарыздармыз.

Отанға сүйіспеншілік жайында қызыл сөзді тоқтаусыз ұзақ айтуға болады, алайда онымен Отаныңның гүлденуіне ешқандай көмек көрсете алмайсың.

Өзекжарды ойлар

Елдік те ерлік сияқты сын сағатта
танылады.

Бүгінгі таңда ел қамынан басқа қандай
мүдде болуы мүмкін?

Сондықтан елдің ақыны да, әкімі де
бір мақсатты көздеуі керек.

Туған есім — тірегім

Ел туралы жадағай ойлау да, халықтың тағдырымен ойнау да түбі жақсылыққа апармайды.

Біз — алыс сапарға бел буып, кеме­мізді тәуекел дариясына түсірген елміз, елес үмітті емес, ерлік пен елдік мұратын кеме­міздің тұғырына ту етіп байлаған елміз.

Өзекжарды оилар

Өсер елдің баласы арманшыл болса,
өшер елдің баласы жанжалшыл болады.

Елімізге бойына ата-бабамыздың ел
мен жерге деген сүйіспеншілік қасиеті
дарыған, егеменді елімізге аянбай қызмет
ететін, ой-өрісі кең, алғыр да жүректі,
сауатты да салауатты азаматтар қажет.

Туған елім — тірегім

Ел көшін бастау — маған сын, мені
қостау — елге сын.

Отбасы — Отанның ошағы.

Дауы таусылмайтын елдің жауы да
таусылмайды.

Өзекжарды ойлар

Қашанда, қай істе болсын, ханы мен халқы бір болып, тұтастық құрғанда — мемлекет нығайып, ел ырысы тасады; ал халқы қолдамай, ханы халқын қорғамай, өзімшілдік өктемдік алып, өзара талас-тартысқа түскенде — мемлекет әлсіреп, ел ырысы қашады.

Көп ұлтты ел болуымыз — біздің байлығымыз, мақтаншымыз.

Туған елім — тірегім

Бізді біріктіретін жеке бастың қамы емес, бізді ел туралы биік ұғымдар, ортақ мүдделер ғана біріктіре алады.

Ел болу үшін — ұлттық рух, ұлттық қасиет және ұлтқа деген сенім болуы керек.

Өзекжарды ойлар

Әлемдік өркениеттің үздік жетістіктерін, басқа халықтардың рухани қазыналарын бойымызға сіңіру қанша маңызды болса да, біздің әрқайсысымыз өзіміздің терең тамырымыз, туған жеріміз туралы есте ұстап, қай елдің азаматтары екенімізге есеп беруіміз қажет.

Елдің тағдыры — өз қолымызда.

Біз — бабалары басының қадірін арттыруды басты мұрат санаған елдің баласымыз.

Туған елім — тірегім

Қазақтар талай рет тұтасымен қырылып кетуге шақ қалды. Бірақ өмірге деген құштарлық, азаттық аңсары еңсесі түскен елді қайыра түлетіп, қайтадан тәуекел тұғырына қондырып отырды.

Қазақстанда тұратын әрбір адам өзін осы елдің перзенті сезінбейінше, болашағына сенбейінше, біздің жұмысымыз ілгері баспайды.

Өзекжарды ойлар

Өзін-өзі қорғай алған елдер ғана өсіп-
өркендеген.

Елдің бетінде, желдің өтінде жүрген
адамға сынақ көп.

Қазақ елінің озып, үдеген кезі де, тозып,
жүдеген кезі де аз емес.

Туған елім — тірегім

Мен білгенде, мына дүниенің дидарында — "Жаным — арымның садағасы" деген сөзден артық ұлы сөз жоқ. Соны айтқан — қазақ.

Өз мемлекетіміз үшін мақтаныш сезіміне бөленіп, біртұтас отбасы сезімін сезінуге, қазір бүкіл дүние жүзі білетін Республика Туын, Елтаңбасын, Гимнін ардақтап, құрметтеуге тиіспіз.

Өзекжарды ойлар

Әрбір адам бала кезінен "Қазақстан — менің Отаным, оның мен үшін жауапты екені сияқты, мен де ол үшін жауаптымын" деген қарапайым ойды бойына сіңіріп өсетіндей болғаны жөн.

Тарихтың бетбұрысты кезеңдерінде мемлекеттің кез келген басшысы біліксіздікке, әсіресе экономикалық және саяси дамудың үлгілерін талдау мәселесіндегі біліксіздікке қатаң қарсы тұруы, бәріне бірдей жаға бермейтін, бірақ өміршең маңызы бар шешімдерді қабылдауы тиіс.

Туған елім — тірегім

Кейде адамдарды еркінен тыс қазір барғысы келмейтін, бірақ объективті түрде баруға тиіс жаққа жетелеуге тура келеді.

Қамшының сабындай қысқа ғұмырда халқыңның көшінің басында жүруден, ұлы істеріне тікелей атсалысудан артық қандай мәртебе керек?!

Өзекжарды олар

Ары үшін жанын садаға ететін
қазақтай қасиетті халықтың, осы елдегі
сан түрлі ұлттың баласының басын қосып,
басшылығында жүру тұрмақ, қосын тігіп,
қосшылығында жүрудің өзі жаныңды
тербейтін бақыт емес пе?!

Екінші
тарау

*Туған жерім -
туңғырым*

Өзекжарды ойлар

Жер тағдыры — ел тағдыры.

Жер жақындығы тағдырың мен
тарихыңды жақындастырмай қоймайды.

Жер абаттанса, ел ауқаттанады.

Туған жерім — тұғырым

Ауылдың амандығы — елдің амандығы.

Ауыл — қазақтың алтын бесігі.

Астанасына қарап, елін таниды.

Өзекжарды оїлар

Қыдыр қонып, құт дарыған киелі қоныс,
мұбарак мекен — Алматы! Биікке самғап,
қиырды шарлау, заманнан қалмай
зымырай заулау — мына біздерге өзің
берген тәрбие, өзің көрсеткен өнеге, өзің
тапсырған тарихи аманат!

Алматы — біздің тәуелсіздігіміздің
алтын бесігі, мемлекеттігіміздің алтын
діңгегі.

Астана келбеті — ұлт келбеті.

